

PROTOKOLL / PÖYTÄKIRJA
fra møtet i norsk-finsk reingjerdekommissjon /
Suomalais-norjalaisen poroaitakomission kokouksesta

Sted / Paikka: Videomøte / Videokokous

Dato / Pvm: 02.-03.03.2022

Kommissjonsmedlemmer til stede / Läsnä komission jäsenet:

Morten Floor	Landbruks- og matdepartementet / <i>Norjan maatalous- ja elintarvikeministeriö</i>
Johan Ingvald Hætta	Landbruksdirektoratet / <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>
Aslak Mathis Turi	Reineier, Norske reindriftssamers landsforbund / <i>Poronhoitaja, Norjan poroelinkeinoa harjoittavien saamelaisten valtakunnallinen liitto</i>
Hannu Linjakumpu	Yksikön päällikkö, Lapin ELY-keskus / <i>Enhetschef, Lapplands NMT-central</i>
Anne Ollila	Toiminnanjohtaja, Paliskuntain yhdistys / <i>Daglig leder, Reinbeitedistriktenes forening.</i>
Kirsi Huhtamäki	Rikoskomisario, Lapin poliisilaitos, <i>Kriminalkommisarie,</i> <i>Polisinrättningen i Lappland</i>

Sekretariat / Sihteeristö:

Kari Henttunen	Paliskuntain yhdistys, <i>Reinbeitedistriktenes forening</i>
Magnar Evertsen	Landbruksdirektoratet, <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>

Øvrige deltakere / Muut osallistujat:

Ingolf Balto	Statsforvalteren i Troms og Finnmark / <i>Tromssan ja Finnmarkin lääninhallitus</i>
--------------	---

Tolk / *Tulkki*: Taina Aellig

Pia Vinkki

117/22   *Åpning av møtet / Kokouksen avaaminen*

Møteleder Morten Floor åpnet møtet og ønsket kommisjonens medlemmer, tolkene og øvrige møtedeltakere velkommen til videomøte.

Neste kommisjonsmøte er det ønskelig at blir et fysisk møte.

Under dette møtet følges også opp møtet om kompromissforslaget som ble avholdt 01.02.2022, jf sak 120/22.

118/22   *Godkjenning av dagsorden / Esityslistan hyväksyminen*

Dagsorden ble gjennomgått.

Det ble oppdaget en feil i kontinuiteten i nummeringen av dagens dagsorden i forhold til forrige møte. Dette rettes opp av sekretariatet når protokollen skrives.

Käytiin läpi esityslista.

..

Vedtak: Den oppsatte dagsordenen ble godkjent.

Päätös:

119/22   *Underskriving av protokollen fra siste møte / Edellisen kokouksen pöytäkirjan allekirjoittaminen*

Protokoll fra møtet 06.09.2021 og 01.02.22 er godkjent pr epost før møtet, men mangler signaturer. Sekretariatet sørger for at signaturene kommer på plass og protokollene sendes til begge lands sekretariat for arkivering.

Elektroniske signaturer er blitt stadig vanligere i arbeidslivet. Visma har et system for elektronisk signatur som virker å være hensiktsmessig for kommisjonen.

Vedtak: Protokollen fra møtene 06.09.2021 og 01.02.22 er godkjent og protokoll tilsendt kommisjonens medlemmer og sekretariat.

Fremtidige protokoller skal signeres elektronisk. Det land som har lederansvar for kommisjonen betaler for abonnement for dette, om lag 1000 NOK eller 100 Euro årlig.

Päätös:

Kompromissforslag fra Finland og Norge /

Norsk side vil innledningsvis understreke at det er positivt at finsk side fremmet et kompromissforslag, og kommisjonen hadde en god og grundig gjennomgang av dette forslaget på møtet 01.02.2022. Fra norsk side ble det gitt foreløpige tilbakemeldinger. Samtidig ble det formidlet at Norge ville komme en skriftlig tilbakemelding og oversende et eget forslag fra Norge. Dette ble sendt over til den finske delegasjonen den 23.02.2022, vedlagt.

Etter den norske delegasjonens vurdering vil ikke det finske kompromissforslaget løse de utfordringene Norge ser med en oppføring av gjerdet i samsvar med det finske forslaget. Vårt primærstandpunkt er derfor fremdeles at det skal oppføres et gjerde så nært riksgrensen som mulig, ut fra de topografiske forhold.

Fra norsk side ser vi to mulige alternative betingelser for å kunne gi en tilslutning til det finske forslaget. Det første alternativet er at gjerdelinjen, ikke grenselinjen, som blir avgjørende for konvensjonens bestemmelser på strekningen fra Angeli til Gamle Karigasniemi. Dette innebærer en endring i konvensjonen. Konsekvensen blir at Norge ikke blir erstatningsansvarlig for norsk rein som beiter på finsk side av grensen frem til konvensjonsgjerdet på finsk side.

Det andre alternativet er at Finland frasier seg et hvert erstatningskrav etter konvensjonen for det området som blir liggende mellom gjerdet og grenselinjen mellom Gamle Karigasniemi og Angeli.

Den norske delegasjonen foreslår et kompromissforslag hvor gjerdestrekningen fra Angeli til gamle Karigasniemi deles i to deler, og hvor konvensjonsgjerdet finansieres og føres opp av Finland som følger:

- Strekning 1: Angeli – Bálggatjohka (ca 40 km). Gjerdet oppføres på finsk side så nære grensen og elva som mulig. På hele strekningen går gjerdet på nedsiden av bilvegen. Dette er et område som det er enklere å sette opp gjerde. På deler av strekningen finnes det allerede i dag et sperregjerde for rein som kan brukes og oppgraderes til konvensjonsgjerde.
- Strekning 2: Bálggatjohka – Gamle Karigasniemi (ca 22 km). Gjerdet krysser bilveien og knyttes til eksisterende gjerde slik at gjerdet går på øversiden av bilveien for å unngå private interesser. Dermed unngår Finland de største konfliktene langs sitt ansvarsområde som ligger nede ved elva i form av private eiendommer, hytter og bilveier. Gjerdet krysser i henhold til konvensjonen ved Julláguoika.
- Grenselinja vil være avgjørende for konvensjonens bestemmelser, slik det fremgår av konvensjonen.
- Som kompensasjon for ulempene dette påfører Norge påtar Finland seg vedlikeholdsansvar for en like lang strekning av konvensjonsgjerdet i et område hvor Norge har vedlikeholdsansvar i dag. Konkret foreslås at Finland overtar vedlikeholdsansvaret for strekningen fra Buvssašvárri til Deatnumuotki (ca 25 km). I tillegg oppføres det ikke gjerdet over Karasjohka.

Det norske kompromissforslaget er drøftet med Utenriksdepartementet, Landbruks og matdepartementet og regjeringsadvokaten i Norge. Det finske kompromissforslaget vil kreve endringer i konvensjonen, mens det norske forslaget etter den norske delegasjonens vurdering

vil være innenfor konvensjonens bestemmelser, men må konkretiseres gjennom en noteveksling.

Den finske delegasjonen har på den korte tiden siden forslaget ble oversent ikke hatt tid til å gjennomføre en kostnadsanalyse, og heller ikke en anledning til å diskutere forslaget med Jord- og skogbruksministeriet. Finland vurderer at begge betingelsene fra Norge for å akseptere det finske forslaget har samme grunnleggende problematikk som innebærer endringer i konvensjonsteksten. Dersom gjerdelinjen byttes ut med grenselinjen som avgjørende for konvensjonens bestemmelser, så oppstår mange andre problemstillinger. Det er diskutert muligheten for å gjerde inn enkelte steder. Det virkelig store problemet er at er at reineiernes plikt til å sørge for at rein ikke kommer over grensen, jf artikkel 1 i konvensjonen, ikke overholdes av norske reieiere i praksis.

På finsk side har man kommet til at gjerde på begge sider av elvene Anarjohka og Tanaelva hadde løst problemene vi ser nå, og kostnadene og ansvret hadde blitt forelt likt. På norsk side har det ikke vært en aktuell løsning å bygge konvensjonsgjerde på begge sider av elvene, da dette bryter med praksis fra de øvrige strekningene det er bygd konvensjonsgjerde.

Vedtak: Den finske delegasjonen har behov for mer tid til å gjennomgå det norske forslaget og foreta en drøfting med eget departement. Saken følges opp i forbindelse med neste kommisjonsmøte.

Päätös:

121/22 **Orientering om aktuelle nyheter i reindriften i Norge og Finland / *Porotalouden ajankohtaiskatsaukset Norjasta ja Suomesta***

Finland:

Fra og med 01.03.2022 har Finland fjernet de fleste koronarestreksjoner, og har blant annet gått bort i fra hjemmekontor og grensetiltak. Koronastøtten til næringslivet ble avsluttet ved årsskiftet, selv om det fremdeles diskuteres en forlengelse politisk. Koronaen skal nå gå sin gang i samfunnet. Antall syke er ganske høyt, men sykdomsforløpet er forholdsvis lett for de fleste. I arbeidslivet er det etablert en hybridmodell med både hjemmekontor og fysisk tilstedeværelse på arbeidsplassen.

Finland har lagt frem sin plan for landbrukspolitikken 2023-2027 ovenfor EU, og planlegger sin nasjonale lovgivningen i samsvar med denne. I henhold til forslaget vil støtten til unge reieiere bli utbetalt som en nasjonal støtte, slik annen næringslivs støtte til reindriftsnæringen også er nasjonal. Prosjektstøtte fra EU til reindriftsnæringen er også en del av denne planen. Reindriften har satt opp en liste med saker som vil bli gjennomgått under gjennomgangen av nasjonal lovgivning. Det skal blant annet opprettes et prosjekt for fremtidsrettning av reindriftsnæringen i Finland, hvor hele reindriftsnæringen vil bli gjennomgått, herunder rettigheter og hvordan næringen bør utvikles for fremtiden.

Markedssituasjonen for reinkjøtt i Finland har hentet seg bra inn etter koronasituasjonen. Salg av reinkjøtt har kommet opp til omtrent samme nivå som tidligere. Også turistnæringen øker kraftig og er snart på samme nivå. Dette er veldig bra for reieierne økonomi. Den pågående krigen i Ukraina kan påvirke markedet fremover. En butikkjede i Finland har akkurat tatt ut russisk reinkjøtt fra sine utsalgsteder. Foreløpig er det utvist hvilke effekter dette vil få for finsk reindrift, men trolig vil dette medføre at det blir mindre reinkjøtt i det finske markedet til høsten enn man har opplevd tidligere.

Beitekrise har oppstått igjen denne vintersesongen. I etterkant av beitekrisen i 2020 fikk reindriften 6 mill Euro (ca 60 millioner norske kroner) i naturskadeerstatning. Skadene var reelt sett mye høyere. I går kveld meldte jordbruks og skogbruksministereit at de skal sette i gang en utredning av naturskadeerstatning i Nord- og Vest-Finland. I de andre reinbeiteområdene er beitesituasjonen normal.

På norsk side ble en ny reindriftsavtale undertegnet den 10.02.2022 etter enighet med NRL. Rammen ble 180 mill NOK, en økning på 15,5 mill NOK fra forrige avtale. Hovedprioritering er de direkte tilskuddene til reineier, ivaretagelse av reindriftras arealer, klimatilpasning og beredskap i reindriftra, rekruttering og infrastrukturtiltak. Tilskuddsordningen med kalveslaktetilskuddet på 500 NOK pr kalv videreføres. Produksjonspremien er satt til 38 prosent i tilskudd av avgiftspliktig salgssinntek fra rein. Rekrutteringstilskudd til ungdom økes betydelig. Videre innføres et engangstilskudd for å stimulere til utslakt av eldre simler på 500 NOK pr simler gjeldende for kommende slaktesesong, noe som også må sees på som et tiltak for å få ned risiko knyttet til CWD. Mange utredninger skal gjennomføres før neste års avtale.

En Høyesteretts dom i Norge fra 11.10.2021 slo fast at vindkraftutbyggingen i Fosen reinbeitedistrikt var i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske (SP) rettigheter artikkel 27. Dommen vil ha betydning ved vurderingen av fremtidige inngrep i samiske bruksområder. På vinterbeitene til Fosen reinbeitedistrikt er det nå 151 vindturbiner, og 129 kilometer med vei. Utbyggingen av vindmøller i dette sørsamiske distriktet har pågått i mange år. Vindmøllemyndighetene har gitt konsesjon og møllene er bygd og i drift. Samtidig med byggingen har det gått en prosess i rettsapparatet knyttet til ekspropiasjon for bruken av disse områdene. Utbygger har ikke blitt enige med reineierne om en kompensasjon. Dommen i Høyesterett slår fast at ekspropiasjonsforslaget ikke kan fremmes. Årsaken er at konsekvensene for reineierne på Fosen er så stor, at vedtaket ikke er i tråd med folkeretten sp 27. Nå står man i Norge i den situasjonen at det er bygget det største vindkraftverket i Europa, og at byggingen ikke er i samsvar med folkeretten.

Denne vinteren er det igjen beitekrise på norsk side. Reindriftsmyndighetene fikk de første meldingene om beitekrise i slutten av november i fjor. Det er nå definert beitekrise i deler av Øst-Finnmark, Vest-Finnmark, Troms og Nordland, hvor omlag 150.000 tamrein er berørt. Beitekrisen blir behandlet etter de ordninger som ble etablert i forbindelse med den forrige beitekrise. Et eget kriseberedskapsutvalg er etablert i alle de 6 reinbeiteområdene i Norge, og disse er blitt sendt på befaring for å vurdere beiteforholdene og fastslå om det er beitekrise. Det er utarbeidet et system for når det skal defineres at det er en beitekrise, med en gradering fra 1-4, hvor 1 er tilgjengelige beiter og 4 er utilgjengelige. Graderingen er hvor lett beitene er tilgjengelig. Kriseberedskapsutvalgene består av medlemmer fra næringen, Mattilsynet og med Statsforvaltene som leder. Distriktene har selv et ansvar for kriseberedskapen i eget distrikt og skal selv avsette krisemidler fra det årlige distriktsstilskuddet til et eget beredskapsfond. Dette fondet kan ikke brukes før det er erklært krise. I tillegg er det avsatt et ekstraordinært beredskapsfond hvor det var avsatt 11 millioner kroner. Distriktene må bruke sitt eget fond før de kan søke om tilskudd fra det ekstraordinære fondet. En egen forskrift regulerer hvordan krisefondene skal brukes og fordeles. Det kan gis en støtte på inntil 4,50 NOK pr rein pr døgn der det er definert beitekrise. Alle innkomne søknader om ekstraordinært tilskudd er nå behandlet av statsforvalteren, som ser at det ekstraordinære kriseberedskapsfondet snart vil være tomt. Landbruksministeren har vært ute å besøkt et berørt reinbeitedistrikt i Nordland i går. Om det vil bli gitt en tilleggsbevilgning er nå oppe til politisk behandling. Dersom det i fremtiden oppstår hyppige beitekriser vil størrelsen på avsetningen bli diskutert.

Vedtak: Orienteringene ble tatt til etterretning

122/22

Grensekryssinger

a) Status siden siste møte

Kirsi Huhtamäki gjennomgikk grensekryssningene av norske rein til Finland siden siste møte. Lappland politi har registrert 32 meldinger om grensekryssninger av norsk rein til Finland. Det er ikke mottatt noen meldinger fra Norge om finsk rein i Norge.

Tidligere vintre har man tegnet ned noen titalls grensekryssninger mellom landene. Denne vinteren har det vært snakk om mange hundretalls rein. Ved ett tilfelle har hele 1500 norske rein i en flokk gått over grensen til Finland. Det er blitt sendt meldinger om grensekryssninger nesten daglig i desember, januar og februar. For tiden er området nær Angeli det største problemet, og hvor de norske reieneierne ikke har hentet tilbake sine rein. Der står det om lag 130 rein som venter på å bli tilbakeført. Det er rapportert om skade på lav i dette området. I følge grunneier så er lavområdene inngjerdet, men de er blitt åpnet slik at rein har kommet inn. Det er et problem at det ved flere anledninger ikke har kommet noen fra norsk side for å hente tilbake reinen. Den norske reinen har kommet over grensa nord for det nye kommisjonsgjerdet ved Leavvajohka, gjennom hull i det nye gjerdet i Tanadalen, samt i området opp til Angeli langs Anarjohka.

Den finske delegasjonen er kritisk til at det ikke raskere blir iverksatt tiltak for å reparere hull og skader på konvensjonsgjerdet, samt hente ut norske rein fra finsk side. På finsk side har mange et inntrykk av at norske reieneiere ikke bryr seg om at norsk rein krysser grensen, og at norske myndigheter ikke har informert norske reieneiere om alvorlighetsgraden.

Den norske delegasjonen ser alvorlig på de forhold som her tas opp og finner den ekstraordinære situasjonen som er beskrevet fra finsk side som sterkt beklagelig. Situasjonen har sammenheng med den pågående beitekrisen og en offentlig telling i distrikt 13 Laggessduottar, som finske myndigheter har fått varsel om fra norske myndigheter i desember 2021. Hærverk på det nye konvensjonsgjerdet i Tanadalen er registrert og elg har også forårsaket noe skade. Men disse forhold forklarer ikke hele situasjonen. Norske myndigheter har startet en prosess med å kreve regress fra norske reieneiere, og har begynt å informere reieneiere om at slike regresskrav kan bli krevet inn allerede denne beitesesongen. På norsk side vil det bli sendt ut en medarbeider for å kontrollere gjerdet på nytt denne uka. Videre vil det bli innkalt til møte med de berørte reinbeitedistriktene for å minne om vokteplikten og informere om at regresskrav vil kunne bli fremmet dersom rein krysser grensen. Norske myndigheter vil også ha økt oppmerksomhet på å følge opp gjeldende rutiner for grensekryssningene.

Den norske delegasjonen ønsker et samarbeid med den finske delegasjonen for å få samlet dokumentasjon for å kunne foreta regresskrav, eks tilgang til logger etter skilling av flokker. Ved hververk på eiendom bør det vurderes anmeldelser både på norsk og finsk side.

b) Planlagte befaringer for taksering av beiteskader

I Finland brukes fremdeles agreolog Anne Forsell på skadebefaringene. Hun har andre oppgaver som hovedbeskjeftigelse. Det er avtalt på finsk side at agreologen selv meddeler direkte til Norge når hun skal på befaring. Norge har så langt deltatt på befaringer i Tanadalen, men ikke langs Anarjohka. Slik melding må gis noen dager i forveien for at norske myndigheter har anledning til å delta. Det har vært gjennomført skadebefaringer i desember, januar og februar, hvor det er tatt bilder for å dokumentere skadested som også er avmerket på kart.

I juni før vekstsesongen skal den endelige befaringen av skadeomfang utføres, og det vil bli meldt i fra til Norge i god tid. Dersom norsk representant likevel ikke har anledning til å delta, så vil ikke dette kunne være grunnlag for at erstatning ikke utbetales. Det er i alles interesse at også norske myndigheter deltar på befaring. Erstatningskrav vil sendes i juli, og kravet vil begrunnes godt. Finske grunneiere er blitt påført skade langs hele elvedalen, og det er fremdeles norske rein på finsk side. Det må påregnes at årets erstatning blir stor.

På finsk side har de søkt etter flere som kan delta på skadebefaringene, men ikke funnet noen i nærrområde. Nærmest i Rovaniemi, men de kan ikke komme på kort varsel. Det vil bli gjort en utsjekk på om det kan finnes noen aktuelle personer som kan påta seg slike oppdrag også på norsk side.

Vedtak: Orienteringene ble tatt til etterretning. Samarbeid er nøkkelen til å lykkes.

Päätös:

123/22 **Statusrapportering i forhold til oppføring av nye konvensjonsgjerder / Uusien sopimusaitojen rakentamisen tilanneraportti**

I Norge har oppføringen av det nye konvensjonsgjerdet gjennomført i 4 byggetrinn, hvorav de 2 siste trinnene ble bygget siste år. Dette var strekningene Buollančohkka - Leavvajohka (trase 3) og Hoasšir - Anárjohka ved Hávgalassis (trase 4). Dermed er konvensjonsgjerdet ferdigstilt på norska ansvarsområde på hele strekningen mellom Anárjohka ved Hávgalassis til Leavvajohka (ca 60 km). Det gjenstår nå kun en løsning for kryssing av elver og bilveier, samt trafiksikkerhetstiltak og tiltak for å redusere skader på gjerdet av elg, jf notat sak 119/22 c og d. I tillegg er det ikke enighet om gjerdetraseen med en grunneier over Itkkonjarga (ca 1 km).

I Finland fremskirder arbeidet som planlagt. Venter på en løsning for traseen for det finske ansvarsområdet. Ellers holdes de eksisterende gjerdene i orden og den finske stat er klar for finansiering av nytt konvensjonsgjerde så snart traseen er avklart.

124/22 **Vedlikeholdsrapportering / Kunnossapitoraportointi**

a) **Hva er gjennomført av vedlikehold siden siste møte? / Mitä kunnostustoimia on suoritettu edellisen kokouksen jälkeen?**

Finland: I 2021 ble det gjort reparasjoner og grunnleggende vedlikehold for 5 av de 8 reinbeitedistriktene som grenser til konvensjonsgjerdet, arbeidsbrakker er også vedlikeholdt, og i tillegg er det foretatt månedlig inspeksjoner langs det finske ansvarsområdet. På finsk side har staten engasjert 23 deltidsarbeidere fra 8 reinbeitedistrikt til dette arbeidet, og de utførte ca 1000 arbeidsdager i forbindelse med vedlikeholdet. Her er områdene som ble vedlikeholdt i 2021:

- Näkkälä 6128 m
- Paistuntuvri 4630 m
- Kaldoaivi 7130 m
- (Tenojohki 4280, pohjoinen 2850 m)
- Näätämä 3068 m
- Vätsäri 3300 m

Norge: På norsk side er det siden siste møte ikke utført vedlikehold, utover nødvendige akutte reparasjoner. Ved Rajabeia vil gjerdet bli forhøyes pga snøforhold. Vedlikeholdet for 2021 ble rapportert på forrige møte. På norsk side er det engasjert deltidsarbeidere for vedlikehold av

norsk ansvarsområde i Passvik, for strekningen Angeli til Dulabakki, og helt i vest ved Kilpisjärvi er det engasjert finske reineiere for vedlikeholdet 2-3 mil fra treriksrøysa. På strekningen sør for Kautokeino har det vært vanskelig å få på plass fast vedlikeholdspersonell fordi dette området ligger langt fra infrastruktur/vei og norske reineiere befinner seg ved kysten i barmarksesongen. Statsforvalteren har hatt utfordringer med å få tak i faste vedlikeholdsarbeidere, og har litt ulike erfaringer med vedlikeholdsarbeidet som utføres i de norske områdene.

b) Henvendelser fra reindriften angående konvensjonsgjerder? / *Porotalouden edustajien yhteydenotot sopimusaitoihin liittyen?*

Det har kommet meldinger fra både norsk og finske reineiere siden siste møte. I noen tilfeller rapporteres det om skader på nettingen som er lite konkretisert, og som gjør at de som skal reise ut for å reparere skaden må lete over store avstander. Dette er lite effektivt både for norske og finske vedlikeholdsarbeidere.

For rapportering av akutte skader på konvensjonsgjerdet ble det derfor enighet om følgende nye rutine:

1. Når hull eller skade på konvensjonsgjerdet mellom Norge og Finland oppdages, så skal både bilde og GPS koordinat av skadestedet sendes til kommisjonens sekretariat så raskt som mulig.
2. Dersom GPS koordinat ikke er tilgjengelig, skal det angis en beskrivelse som gjør det mulig å gjenfinne skadestedet innenfor en strekning på maksimalt 1 km.

Rutinemessige inspeksjoner og vedlikehold skal gjennomføres som vanlig i henhold til punkt 2 i teknisk spesifikasjon for konvensjonsgjerdet. Den nye rutinen legges inn samme sted.

Sopimusaidan vaurioista ilmoittamisen uusi käytäntö

1. *Kun Norjan ja Suomen välillä olevassa sopimusaidassa havaitaan reikä tai vaurio, komission sihteeristölle on lähetettävä mahdollisimman nopeasti sekä kuva vauriopaikasta että paikan GPS-koordinaatit.*
2. *Mikäli GPS-koordinaatteja ei ole saatavilla, on annettava kuvaus, jonka avulla vauriopaikka on mahdollista löytää vähintään 1 km:n tarkkuudella.*

Vedtak: Den nye rutinen tas inn i teknisk spesifikasjon for konvensjonsgjerdet.

c) Prioriterte vedlikeholds punkter til det kommende året / *Alkaneena vuonna priorisoitavat korjauskohteet*

Finland: Planlegger vedlikehold i de samme områder som i fjor, hvor det skal foretas vedlikeholdsarbeid langs 16 km til sommeren.

Norge: Har ikke planlagt vedlikeholdet for kommende sesong ennå. Vedlikeholdet skal gjennomføres i de områder hvor det er kommet meldinger om at gjerdet er dårlig, og særlig vil enkelte området sør-vest for Kautokeino prioriteres. Der vårflommen tar gjerdet er det tenkt prosjekter for å teste ut nye løsninger.

d) Rapportering om behov for særskilte tiltak / *Erityistoimenpiteiden tarveraportointi*

Kommisjonen har de siste årene hatt mest fokus på bygging av nye gjerder, og det har etter vår vurdering vært en riktig prioritering ut i fra situasjonen vi har vært i. Det koster å foreta

justeringer i eksisterende gjerdegrase. Derfor er det viktig at de endringer som gjøres vil ha ønsket effekt.

Den finske delegasjonen har levert inn 2 forslag på endringer av gjerdegraseen i Pasvik, se vedlagt. De aktuelle områdene ble befart i en felles befarings i april 2021.

Den første endringen som ønskes er i umiddelbar nærhet av Piilola-stien (69°07'26,8"N 28°48'38,6"E) (bilde 1). Gjerdet har tidligere gått rundt vassdraget på norsk side på tørt land. Gjerdet er blitt flyttet til å følge grensen over våtmark. I flere år har gjerdet vært i dårlig forfatning på dette stedet fordi gjerdet synker ned i våtmarken. Forslaget fra den finske delegasjonen er at gjerdet flyttes tilbake til det stedet der det tidligere har stått (bilde 2). Det finnes ikke dokumentasjon på at flyttingen av gjerdet er blitt behandlet i kommisjonsmøte. Den norske delegasjonen mener denne endringen må ha skjedd på 90 tallet. Gjerdet på dette stedet er nå forhøyet, slik at det trolig ikke er et problem denne vinteren. Den norske delegasjonen er enig i at det er hensiktsmessig at gjerdet flyttes slik det foreslås fra den finske delegasjonen, for å redusere fremtidig behov for hyppig vedlikehold.

Det andre stedet som påpekes fra finsk side er der gjerdet går rundt vestsiden av innsjøen Kertusjärvi/Kertusjärvi som ligger på norsk side inntil grensen og munner på finsk side ut i ei elv til innsjøen Joukhaisenpesäjärvi (bilde 3). Området på sørsiden av elva er våt myr, og avstanden mellom gjerdet og elva er smal. Her ødelegges gjerdet ofte av kryssende elger. Den finske delegasjonen foreslår at gjerdet flyttes litt lengre unna våtmarken til neste stryk der det er tørrere, og samtidig får man en bredere elgpasasje (bilde 4). Etter det den norske delegasjonen kjenner til har det vært lite grensekryssninger av rein i dette området de siste 10 årene, noe som tyder på at konvensjonsgjerdet her fungerer etter hensikten. Andre strekninger langs det norske ansvarsområdet vurderes på norsk side å ha et større behov for prioritering. Norsk side ønsker å lage et forslag til løsning basert på egne erfaringer med gjerdarbeid i området, hvor det også gjøres en kost-nytte vurdering, som deretter oversendes det finske sekretariatet. Dersom det ikke blir enighet mellom det norske og finske sekretariatet om løsning, så løftes saken inn på neste kommisjonsmøte.

Fra norsk side har det også blitt sendt over et notat og bilde fra Urdevarre, se vedlagt. Det har for noen år siden kommet mye rein over grensa fra finsk til norsk side i dette området, og det har skjedd også i år. Når finsk rein kommer over grensa til Norge, så løses dette mellom norske og finske reieiere uten å blande inn myndighetene, for å ivareta godt naboskap. Skader på gjerdet, samt at gjerdet ofte ligger under snøen, skaper problemene. Finland er klar over disse problemene. Akkurat nå er all rein på finsk side i inngjerdinger for føring pga vanskelig beiteforhold. Reieierne på begge sider av grensen har vært i kontakt med hverandre og konkludert med at det ikke er nødvendig med noen akutte tiltak. Enighet om at kommisjonen foretar en befarings av dette området, og følger det opp i senere møter.

Vedtaks: Norge foretar en flytting av gjerdegrase i tråd med ønske fra Finland ved Piiola-stien. Ved Kertusjärvi lages et norsk forslag til løsning som oversendes til Finland. Urdevarre blir befart i forbindelse med neste kommisjonsmøte.

Päätös:

- a) **Strekningen mellom Angeli og Gamle Karigasniemi og prosessen i henhold til reingjerdekonvensjon artikkel 24**, se sak 120/22.
- b) **Kryssing av Karasjohka**, forslag til løsning lagt inn i notat om teknisk spesifisering, se sak 125/22 c) nedenfor.
- c) **Teknisk spesifisering av konvensjonsgjerdet**

Notatet som var sendt ut før møtet ble presentert, se vedlagt. Basert på erfaringene med konvensjonsgjerdet i Tanadalen er det ønskelig at Kommisjonen diskuterer behovet for ulike porter, åpninger ved elver og bilveier, samt informasjon og skilting. Det var enighet om at det ikke foreligger noen krav om gjerding over Karasjohka. Ut over dette ble det ikke tid til å diskutere problemstillingene i notatet på dette møtet.

Vedtak: Saken utsatt til neste møte

Päätös:

d) **Felles kartdatabase**

Arbeidsgruppen som arbeider med å utvikle en felles kartdatabase presenterte hva som er gjort og hva som gjenstår. Arbeidet er i rute i henhold til fremdriftsplan som ble presentert for Kommisjonen i september 2021.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) som har utviklet kartløsningen, presenterte første utkast for Kommisjonen.

I de opprinnelige planene for kartdatabasen var det lagt opp til å utarbeide en egen løsning for oppdateringer av dataene. Det ble da ikke tatt høyde for at dette også krever en kostbar login løsning, som nå er blitt et krav for slike løsninger i Landbruksdirektoratet. Arbeidsgruppen har kommet til at dette ikke er regningssvarende etter en kost-nytte vurdering. En løpende oppdateringen av kartdataene kan gjennomføres gjennom at sekretariatene for den norske og finske delegasjonen sender inn endringer i kartdataene (eks endringer i gjerdetraseen) til NIBIO, som kan foreta oppdateringen i kartene bare med noen timers arbeid. En egen rutine kan utarbeides for løpende oppdateringer av kartløsningen.

Kostnaden med drift av kartløsningen avhenger av hvor mye kartløsningen blir brukt fordi tilgangen til bruk av finske kart prises etter en trappetrinnsmodell avhengig av antall «klikk» i kartløsningen. Foreløpig uklart om zooming i kartløsningen genererer nye klikk.

Av utviklingsbudsjettet på 370 000 NOK/37 000 EUR gjenstår 55 500 NOK/5 550 EUR.

Arbeidsgruppen foreslo at de resterende midlene brukes til å fullføre det gjenstående arbeidet med å legge inn alle ferdels- og viltporter i konvensjonsgjerdet, samt få på plass en løsning for avstandsmåling. Dersom det senere viser seg at det er behov for en tegneløsning, så kan dette legges inn, men det vil kreve en tilleggsbevilgning til videreutvikling av kartdatabasen.

Kartløsningen bør kunne gjøres tilgjengelig for de som har nytte av dataene, og i utgangspunktet er det medlemmene i kommisjonen, de som skal gjøre vedlikehold, reinbeitedistrikt og andre offentlig myndigheter. Spørsmålet blir så om dette blir for dyrt, eller om tilgangen må avgrenses.

Vedtak: Kommisjonen gir oppdrag til arbeidsgruppa med å sjekke ut med finske kartmyndigheter hva som forventes å bli årlig kostnad, foreta en vurdering av hvordan løsningen bør gjøres tilgjengelig både på norsk og finsk side, samt utarbeide en egen

rutinebeskrivelse for hvordan oppdatere gjerdedataene fortløpende i samarbeid med NIBIO. Dette legges frem for kommisjonen på møtet til høsten, hvorpå kommisjonen konkluderer endelig i forhold til hvem som skal få tilgang til den nye kartløsningen og hvor den skal tilgjengeliggjøres. Kommisjonen sluttet seg for øvrig til forslagene fra arbeidsgruppen om bruken av resterende midler. Enighet om at vedlikehold ikke skal legges inn i kartløsningen, men at det enkelte land har egne systemer/elektronisk arkiv for dette på siden av kartløsningen. Gjenværende GPS data for portene innhentes fra de som foretar vedlikehold av gjerdet på norsk og finsk innen 15. mai 2022.

Päätös:

**126/22 Tid og sted for neste kommisjonsmøte /
Komission seuraavan kokouksen ajankohta ja paikka**

Vedtak: Neste møte ble tidsfestet til den 20-21.04.2022, med innreise på kvelden den 19.04.2022. Ønskelig å få til en befaring av problemområde ved Urdevarre. Sekretariatet i Norge finner et møtested som er hensiktsmessig.

Päätös:

127/22 Eventuelt / Muut asiat

Vedtak: Ingen saker til eventuelt.

Päätös:

128/22 Oppsummering og avslutning av møtet / Yhteenvedo ja kokouksen päättäminen

Kommisjonens leder gjennomgikk konklusjonene fra møtet.

Dette møtet har inneholdt mange viktige og vanskelig saker som har blitt diskutert på en åpen og ærlig måte. Det er viktig at kommisjonen fortsetter å løse sakene med godt humør.

Tolkene og deltakerne ble takket for vel gjennomført møte.

Johan Ingvald Hætta

Anne Ollila

Aslak Mathis Turi

Kirsi Huhtamäki